

Åsiktskorridoren är ett verkligt problem

Svenska Dagbladet den 18 maj 2020

I en radiodebatt som jag deltog i härförleden ("Studio Ett" 5/5) hävdade statsvetaren Gina Gustavsson att den politiska och massmediala uppslutningen bakom den svenska coronalinjen, och det regelmässiga avfärdandet av kritiska röster från exempelvis vetenskapssamhället, kan härledas till en sorts okritisk patriotism.

Den syn som jag gav uttryck för, är att patriotism är en positiv och samlande känsla, som för många svenskar är en tröst i krisen. Vad vi har att göra med, sade jag, är i stället den "åsiktskorridor" vars existens statsvetaren Henrik Ekengren Oscarsson gjorde oss uppmärksamma på under de år då nivån på det svenska flyktningmottagandet inte kunde ifrågasättas offentligt.

En liknande parallell mellan coronapandemin och den hårt bevakade migrationsfrågan har dragits av nationalekonomen Lars Calmfors (DN 5/5).

In i denna diskussion om vad som är *comme il faut* att säga om hur Sverige hanterar sin kanske allvarligaste samhällskris sedan andra världskriget, vadar nu den tyske författaren och kulturjournalisten Thomas Steinfeld. I ett inlägg i SvD (14/5) hävdar han att vi som associerar coronadebatten med åsiktskorridoren gör anspråk på att vara de enda som står utanför korridoren.

Genom att vi buntar ihop oliktankande i denna "fästning" ger vi oss själva en air av att vara ensamma sanningssägare, anser han.

Åsiktskorridor ("Gesinnungskorridor") må på tyska leda tankarna till en fästning eller till korridorpolitik på "översta våningen", där det tisslas och tasslas över huvudet på folk och parlament. Uwe Tellkamp, författare till den uppmärksammade DDR-romanen "Tornet" (2008) och en kritiker av Angela Merkels liberala migrationspolitik, har tydligen givit begreppet en sådan innebörd. Men åtminstone på svenska kan "korridor" ha flera olika betydelser.

Såsom Ekengren Oscarsson, och även jag, använder begreppet åsiktskorridor har det snarast släktskap med en smal landremsa, som den polska korridoren under mellankrigstiden, eller en kärnvapenfri korridor. Som dess upphovsman själv skriver är åsiktskorridoren "den buffertzonen där du fortfarande har visst svängrum att yttra en åsikt utan att behöva ta emot en dagsfärsk diagnos av ditt mentala tillstånd".

Det påminner på så sätt starkt om litteraturhistorikern Martin Kylhammars begrepp "handlingsutrymme".

Poängen är att alla vi som på något vis deltar i det offentliga samtalet lever i åsiktskorridoren och att den i Sverige är ytterst snäv. Det krävs bara ett litet felsteg för att vi ska riskera att bildligen konfronteras med en kärnvapenstridsspets.

Det är endast det faktum att vi inte ens nu, i ett för landet sällsynt kritiskt läge, tycks kunna vidga åsiktskorridoren som jag har haft synpunkter på. Det borde gå att diskutera med människor som kritiserar den svenska linjen utan att betrakta dem som icke vid sina sinnens fulla bruk. Och den

politiska oppositionen borde kunna sköta sin uppgift snarare än att förringa sig själv som "hobbyepidemiologer".

Åsiktskorridoren är ett välfunnet och exakt begrepp för ett olyckligtvis verkligt – och svenskt – fenomen.

Johan Wennström